

Prolympia Umeå

Rektorn vid Prolympia Umeå

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Prolympia Umeå
i Umeå kommun

Tillsyn i Prolympia Umeå

Prolympia Umeå besöktes av Skolinspektionen den 23 och den 24 oktober 2013.

Fakta om skolan

Prolympia Umeå är en fristående grundskola som ligger i nordvästra Umeå. Skolan har funnits sedan höstterminen 2006 och huvudman för skolan är ULNO AB som har sitt säte i Sundsvall. Skolan omfattar årskurserna 6–9 och profilerar sig inom idrott och hälsa. Varje vecka har eleverna en extra lektion inom ramen för elevens val och skolans val som skolan benämner Specialidrott. Skolan hade vid tillsynstillfället 304 elever. De flesta av skolans elever är folkbokförda i Umeå kommun, men skolan har även elever från Robertsfors, Nordmalings och Vännäs kommuner.

Skolan leds av en rektor som är anställd på heltid. Skolan har även en biträdande rektor som har fått i uppdrag att genomföra vissa ledningsfunktioner på deltid. Den biträdande rektorn har bland annat till uppgift att leda arbetet för elevhälsan, besluta om åtgärdsprogram, se till att planen mot kränkande behandling upprättas samt schemaläggningen av undervisningen.

Skolans lärare är organiserade i två arbetslag; ett för de lärare som undervisar i årskurserna 6 och 8 samt ett för de lärare som undervisar i årskurserna 7 och 9. Skolans lärare tillhör också ett eller flera ämneslag utifrån vilka ämnen de undervisar i. Rektor och biträdande rektor utgör tillsammans med arbetslagsledare för skolans två arbetslag skolans ledningsgrupp.

Resultat

Den offentliga statistiken för elevernas studieresultat i årskurs 9 vid Prolympia Umeå avseende år 2013 visar att 90,5 procent nådde målen i samtliga ämnen, att nästan samtliga elever var behöriga till yrkesförberedande och högskoleförberedande program samt att det genomsnittliga meritvärdet var 214,1. Detta kan jämföras med motsvarande värden för riket som helhet, där 77,0 procent nådde målen i samtliga ämnen, 87,6 procent var behöriga till yrkesförberedande program, 86,5 procent var behöriga till högskoleförberedande program och det genomsnittliga meritvärdet var 212,8. Mellan åren 2009 och 2013 har dock det genomsnittliga meritvärdet kontinuerligt sjunkit från 229,1 till 214,1. Även andelen elever skolan på skolan som har nått målen i alla ämnen har sjunkit från 94,5 procent till 90,5 procent under samma tid.

Den offentliga statistiken avseende läsåret 2011/12 visar att nästan 100 procent av eleverna i årkurs 6 vid skolan nådde kravnivån i samtliga ämnesprov i matematik och engelska medan 86,8 elever nådde kravnivå för samtliga delprov i svenska. Detta kan jämföras med motsvarande värden för riket som hel-

het där 78,6 procent nådde kravnivån i samtliga ämnesprov i matematik, 86,9 procent nådde kravnivån i samtliga delprov i engelska och 82,1 kravnivå i samtliga delprov i svenska.

Helhetsbedömning

Verksamheten vid Prolympia Umeå är på många sätt väl fungerande. I skolan råder en god lärmiljö där lärandet och elevens utveckling står i fokus. Det finns en samsyn bland skolans personal som bidrar till att skapa trygghet och trivsel på skolan.

Skolan har flera grundförutsättningar som är nödvändiga för att skolan framgångsrikt ska kunna bedriva en utbildning som ger eleverna möjlighet att nå de nationella mål som ska uppnås. Skolan uppvisar goda studieresultat där nästan samtliga elever i årskurs 9 vårterminen 2013 var behöriga till yrkesförberedande och högskoleförberedande program. Betydligt fler elever i årskurs 9 vid skolan nådde målen i samtliga ämnen jämfört med riket som helhet. De senaste åren har dock det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 sjunkit. Denna trend måste skolan vara uppmärksam på.

Skolan har i många avseenden ett fungerande kvalitetsarbete. Bland annat deltar skolans personal i utvärdering och analys av resultaten och undervisningen i de olika ämnena och identifierar utvecklingsområden. Skolan och huvudmannen följer även upp resultatet av demokrati- och värdegrundsarbetet via enkäter till vårdnadshavare och elever. Det finns dock ett behov av att hitta ett bra sätt att fånga upp det skolan kommit fram till i uppföljningar och utvärderingar så att detta arbete kan omsättas för att planera nytt och få utveckling.

Tillsynen visar att Prolympia Umeå har vissa brister och områden som behöver förbättras. När det gäller den undervisning eleverna får i idrott och hälsa inom ramen för skolans val och elevens val, av skolan kallad "specialidrott", måste huvudmannen se till att undervisningen bedrivs av behöriga lärare som är anställda av huvudmannen. För att läraren vid betygsättning ska kunna utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper är det viktigt att lärarna på skolenheten tillsammans regelbundet analyserar och diskuterar hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven. Detta gäller även de kunskaper som eleven visar utifrån vad som behandlats i undervisningen i specialidrott.

Eleverna vid Prolympia Umeå har inte tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen måste se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Prolympia Umeå att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Prolympia Umeå måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som uppfyller skollagens krav och som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Av skollagen följer att eleverna i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Enligt propositionen 2009/10:165 avses med skolbibliotek vanligtvis en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställts till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket kan därmed betraktas dels som en materiell resurs som är en del i en skolas läromedel och övrig utrustning, dels som en funktion som bidrar aktivt i kunskapsutvecklingen och svarar för viss service. Av propositionen framgår också att tillgången till skolbibliotek måste kunna anordnas på olika sätt beroende på de lokala förhållandena vid varje skola. Vidare framhålls i läroplanen skolbiblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid Prolympia Umeå finns en mindre samling böcker bestående av skönlitteratur samt viss referenslitteratur, främst inom de samhällsvetenskapliga ämnena som inryms i ett särskilt rum. Skolans elever har tillgång till datorer med Internetanslutning i klassrummen. Eleverna i årskurs 9 har tillgång till en egen dator. Vidare har tjänsten Mediecenter Västerbotten, som tillhandahåller bland annat undervisningsmedia, digitala läroobjekt och verktyg för elever med särskilda stödbehov, nyligen gjorts tillgänglig för skolans elever.

Av intervju med skolans lärare framkommer att skolans boksamling endast används i årkurserna 6 och 7 i samband undervisningen. I övrigt används Umeå stadsbibliotek, som ligger på några kilometers avstånd från skolan, för boklån och guidning. Eleverna uppger att de sällan brukar vara i skolans bibliotek och att de besöker stadsbiblioteket ibland. Vidare uppger de att skolans bibliotek har använts någon gång när de haft lektioner i svenska.

Huvudmannen uppger att tillgången till skolbibliotek ett utvecklingsområde för skolan.

Skolinspektionen bedömer att den mindre samling böcker som skolan benämner skolbibliotek inte utgör den gemensamma och ordnade resurs av medier och information som skollagen kräver och är därmed inte att anse som ett skolbibliotek i lagens mening. De finns heller inget organiserat samarbete med något annat skolbibliotek.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna saknar tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

Handläggningsrutiner

Bedömning

Prolympia Umeå måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Säkerställa att bestämmelser om registerkontroll avseende de personer som erbjuds anställning eller erbjudande om uppdrag inom skolan iakttas.

Motivering

Av skollagen fram går att den som erbjuds en anställning inom grundskolan ska lämna registerutdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister till den som erbjuder anställning. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas. Registerutdrag ska även lämnas av den som erbjuds eller tilldelas arbete inom verksamheten under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag eller anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten.

Av intervju med rektorn framkommer att de tränare och instruktörer som skolan anlitar inom "specialidrotten" vid vissa fall är timanställda av skolan. Vid andra fall upprättar skolan avtal med föreningar och klubbar genom vilka skolan hyr tränarfunktionen per tillfälle. Vidare framgår att skolan inte har några rutiner för att säkerställa att de externa tränarna och instruktörerna lämnar in utdrag ur belastningsregistret innan de tilldelas arbete inom verk-

samheten. När det gäller övrig personal som nyanställs vid skolan finns det fungerande rutiner.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte säkerställer att bestämmelserna om registerkontroll av personal i alla fall iakttas. Huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 31 § skollagen

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Prolympia Umeå måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Se till att undervisningen bedrivs av behöriga lärare som är anställda av huvudmannen.

Motivering

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudman för grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. Enligt 23 kap. i skollagen om entreprenad och samverkan, eller i övrigt i skollagen, medges inte möjlighet att överlämna undervisning till annan huvudman på annat sätt än vad som följer i dessa bestämmelser. I 10 kap. 4 § skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta. Det ska även finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I skollagens 2 kap. anges vilka som får undervisa i skolväsendet. Vad som krävs för att vara behörig för viss undervisning framgår av förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Inom ramen för skolans val och elevens val bedriver skolan undervisning i ämnet idrott och hälsa under 90 minuter varje vecka, utöver skolans ordinarie undervisningspass i idrott och hälsa. Skolan benämner dessa undervisningstillfällen som "specialidrott". Det är meningen att alla elever i årskurs 7–9 ska delta vid dessa undervisningstillfällen samtidigt. Eleverna har möjlighet att välja mellan en rad olika idrotter såsom dans, innebandy, ridning, fotboll och tennis med mera inom specialidrotten. Val av sport sker terminsvis.

Enligt rektor finns en behörig lärare inom idrott och hälsa som är anställd vid skolan och som har ett särskilt ansvar för att organisera undervisningen inom

specialidrotten. Han ser över vilka aktiviteter eleverna ska erbjudas, sköter kontakt med tränare, ansvarar för lokalbokning, transporter och utvärdering med eleverna. Vid flera av de idrotter eleverna erbjuds bedriver lärare som är anställda av skolan i undervisningen. Men vid vissa fall så som i tennis, ridning och bowling genomförs undervisningen av en extern tränare/instruktör som inte är anställd av huvudmannen i undervisningen. Vid dessa tillfällen finns lärare eller annan personal anställd av skolan tillgängliga för att sköta närvarokontroll och det praktiska runt undervisningen. Av intervjuer med elever framkommer vidare att de medföljande lärarna eller personalen inte alltid närvarar vid lektionerna i specialidrott utan eleverna lämnas ensamma med de externa tränarna/instruktörerna.

Huvudmannen för Prolympia Umeå har ett godkännande som huvudman för utbildningen vid skolan. Detta innebär att huvudmannen själv ska bedriva utbildningen och därmed undervisningen. För undervisningen vid skolan ska det således finnas en ansvarig lärare som är anställd av huvudmannen. En lärare kan dock i begränsad omfattning använda sig av externa personer i undervisningen utan att det är fråga om entreprenad. Men det är alljämt lära- ren som ansvarar för och måste vara delaktig i undervisningen.

Tillsynen visar att skolan i vissa idrottsgrenar på ett systematisk och omfattande sätt använder personer som inte är anställda av huvudmannen och som inte är behöriga lärare för undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen för Prolympia Umeå har överlämnat uppgifter som är hänförliga till undervisningen till annan utöver vad som medges i 23 kap. skollagen. Vidare har huvudmannen inte iakttagit skollagens regler om vilka som få användas i undervisningen. Huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 5 och 8 §§ samt 23 kap. skollagen

2 kap. 13 § skollagen

29 kap. 18 § skollagen

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist/brister men avstår enligt 26 kap. 12 § Skollagen (2010:800) från att ingripa.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Huvudmannen ser inte till att fall där rektorn fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling löpande rapporteras till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen är en rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt uppgift från huvudmannen har huvudmannen delegerat till rektorn för Prolympia Umeå att utreda omständigheterna kring eventuella kränkningar som anmälts av skolans personal och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Huvudmannen uppger vidare att det finns rutiner där det framgår att rektor ska anmäla kränkande behandling till huvudmannen löpande vid varje enskild incident, men att dessa rutiner inte tydliggjorts för skolans rektor.

Av intervju med rektorn framkommer att han har anmält alla fall av kränkande behandling som kommit till hans kännedom, men gjort detta samlat vid tillfällena i samband att han överlämnar uppgifter om skolans kvalitetsarbete till huvudmannen.

Skolinspektionen har i ett tidigare beslut (dnr 2011:1248) gjort bedömningen att ett förfarande med anmälningar till huvudmannen månadsvis eller ännu mer sällan innebär att det dröjer alltför lång tid innan huvudmannen får information och kan agera. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheterna. För att kunna ta detta ansvar behöver huvudmannen ha aktuell kännedom om de eventuella fall av kränkande behandling som förekommer i verksamheterna.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte säkerställt att skolans rektor anmäler uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen löpande i enlighet med författningarnas krav. Skolans rektor har efter tillsynsbesöket inkommit med en beskrivning av de rutiner som framgent kommer att gälla: Rektor ska vid eventuella framtida anmälningar om kränkande behandling direkt skicka kopia på anmälan till huvudmannen ULNO AB:s VD och den utvecklingschef som är anställd av huvudmannen. Skolinspektionen bedömer

att skolans rektor och huvudman vidtagit åtgärder för att rätta till bristen. Skolinspektionen avstår därför från ingripande.

Författning

6 kap. 10 § skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Skolan erbjuder inte språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas språkval. I skolförordningen anges det vidare att eleverna som språkval ska erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. En elev får istället för ett av dessa språk välja modersmålsundervisning, svenska alternativt svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Av intervjuer med rektorn och elever framkommer att de elever som finns vid skolan har vid språkvalet erbjudits språken spanska, tyska, franska och engelska. Svenska och teckenspråk har hittills inte varit valbara inom ramen för språkvalet.

Det är visserligen viktigt att skolan vill framhäva de moderna språken som viktiga språk, men språken svenska och teckenspråk ska erbjudas alla elever inom ramen för språkvalet. Skolans rektor har i samband med Skolinspektions tillsynsbesök vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristen i erbjudandet av språkvalet. Skolan har inkommit med en ny språkvalsblankett, beslutad av rektor, där det framgår att eleverna vid framtida språkval ska erbjudas samtliga språk som ska erbjudas enligt skolförordningen.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att de elever som går på skolan inte erbjudits svenska och teckenspråk som språkval. Men mot bakgrund av den medvetenhet om reglerna för språkvalet som rektor visat och de åtgärder som vidtagits bedömer Skolinspektionen att skolans rektor och huvudmannen avhjälp bristen. Skolinspektionen avstår därför från ingripande.

Författning

10 kap. 4 § skollagen och 9 kap. 5–6 §§ skolförordningen.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningsjurist Eva-Lena Ölund Brändström och utredare Marcus Rönnegård.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Stina Johansson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.